

Betydning for Færdslen hver Dag, og det er det, at Telefonledningerne, naar de springe fra en Side af Vejen til en anden, i væsentlig Grad forringe de offentlige Veje. Vejene ere jo ikke alene for kørende, men ogsaa for ridende og gaende, og for dem er det af væsentlig Betydning, at den ene Side af Vejen er ubesat med Telefonpæle. Naar Telefonpælene staa snart paa den østre og snart paa den vestre Side af Vejen, saa eksisterer der aldrig nogen Gangvej, eller Ridevej; særlig Betydning har det for de mangfoldige Arbejdere, som om Morgenen benytte offentlig Vej, naar de gaa til deres Arbejde, at de paa Grund af Telefonpælene enten maa gaa ud og ind eller ogsaa passere midt ad Vejen, fordi Telefonpælene umuliggøre, at der bliver en Sti paa den ene Side. Tillige bevirker dette, at Vejvæsenet ikke holder sit Materiale paa den ene Side af Vejen; thi naar Telefonpælene findes skiftevis paa begge Sider, bliver Vejvæsenet nødt til eller dog foranlediget til at gøre det samme med sit Materiale. Jeg vil altsaa henstille til de ærede Medlemmer, som faa Lejlighed til at beskæftige sig med Lovforslaget, om de ikke ville finde Anledning til at bestemme, at Statstelefonen i et vist Væjsnit, f. Eks. fra Købstad til Købstad, kun maa holde sig paa den ene Side af Vejen.

Judenrigsministeren (Hørring):

Det ærede Medlem for Københavns 13de Valgkreds (Meyer) kom med en lang Udtalelse om, hvorledes det efter hans Opfattelse vilde være det rigtigste at indføre Statsdrift paa alle de Omraader, der kunde blive Spørgsmaal om, altsaa navnlig, hvor det gjaldt Befordrings- eller Meddelelsesmidlers Betydning. Jeg har ikke den Opfattelse, som det ærede Medlem har, og jeg skal uden at søge nogen Smødegaaelse af Doktrinen, Rigtighed i dens Helhed, særlig omtale Forholdet ved Banerne, da det staar i nogen Forbindelse med det foreliggende Forslag og netop kan tjene til Oplysning om de deri omhandlede Forhold. Efter min Opfattelse er det for Banernes Bedkommende saaledes, at der vil Staten have sin Opgave, det private Initiativ sin. Staten bør absolut have Driften, saa snart det gælder de gennemgaende Banestækninger, der kunne siges at være i hele Samfundets Interesse, altsaa naar af forskellige Grunde vedkommende Banestykke ikke har en rent lokal Interesse. Naar dette sidste er Tilfældet, naar den lokale Interesse er den overvejende, mener jeg rigtig nok, det burde være Staten uvedkommende at anlægge og drive saadanne Baner; det burde overlades til det private Initiativ.

Jeg tror ikke, at dette vil kunne blive en Opgave for Staten. Hos os er man imidlertid gaaet den Vej, at man fra først af er begyndt med det private Initiativ paa Banernes Omraade, og derefter har Staten efterhaanden grebet ind og har overtaget Hovedbanerne tilligemed nogle af de lokale Baner. Her vil jeg navnlig henvise til, at dette har kunnet lade sig gøre for vort Bedkommende, uagtet vi ikke have haft nogen Lov, der udtalte en Sætning, svarende til den, som findes i det foreliggende Forslags § 1, nemlig at Staten skulde have Eneret til Driften af Banerne. Det har kunnet gøres, fordi man overhovedet ikke kan anlægge Baner uden at anvende Ekspropriation, og man kan ikke saa Ekspropriationsret uden at gaa til Lovgivningsmagten. Havde dette været Tilfældet, er det ganske sikkert, at saa maatte man for længe siden have haft en Bestemmelse, som den, her er Tale om, ellers vare vi komne ind i et fuldstændigt Uføre, som vi aldrig vare komne ud af igen. Men ligesom denne Ordning, der altsaa tager sit Udgangspunkt i Statens Ret til at bestemme Anlægene, er nødvendig for Banernes Bedkommende, saaledes er den ogsaa nødvendig, naar det gælder Telegraf- og Telefonvæsenet. Saa Høiende synes det mig, at Erfaringen i høj Grad har godtgjort, at en Bestemmelse, som den, der staar i § 1, om Statens Raadighed, hvorved der aabnes Udgang for Staten til at træde til og anlægge Telegrafer og Telefoner, hvor den vil, er absolut nødvendig, og at det vilde have været overordentlig heldigt, om vi havde haft den for længe siden. Derfor tror jeg, at dette Forslag, navnlig dets almindelige Bestemmelser i § 1, kan afhjælpe en Mangel, som allerede har foreligget i længere Tid. Men Lovforslaget tilføjer ikke derfor at ombælte den bestaaende Tilstand, og indføre noget ganske nyt. Med Hensyn til Telegraf og Telefon stiller jeg mig paa lignende Maade som over for Banerne. Jeg erkender, at det er Statens Opgave at tage de lange Vinter og de Vinter, som have Interesse for Samfundet i sin Helhed, men at der ved Siden deraf er Anlæg, som udelukkende have lokal Interesse, og som Staten ganske sikkert ikke bør overtage, men bør overlade til den private Drift. Naar der i Forslaget findes disse Bestemmelser om, at Staten kan gøre sin Eneret gældende og kan ekspropriere de bestaaende Anlæg, mener jeg for mit Bedkommende, at man ingenstunde vil komme til at gennemføre dette, saaledes, at private Telegraf- og Telefonstaber ganske skulle ophøre at eksistere her i Landet. Jeg tror, at der altid vil blive Plads for de private